

سۇئال

بىزنىڭ مال-مۈلكىمىز، ئائىلە-تاۋابىئاتلىرىمىز، ئۆزىمىز ۋە باشقا ئىشلىرىمىزغا بەرىكەت قانداق چۈشىدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بەرىكەت دېگەن ئاللاھنىڭ نېئمەتلىرىدىن بىر نېئمەتتۇر، ئاللاھنىڭ نېئمەتلىرى تۆۋەندىكى تۆت تۈرلۈك ئىشنى مۇھاپىزەت قىلىش بىلەن ھازىر بولىدۇ:

بىرىنچى ئىش: ئاللاھقا ۋە ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىتائەت قىلىش، بۇ بۇيرۇقلارنى ئورۇنداش ۋە چەكلىمىلەردىن يىراق بولۇش، بۇيرۇقنى تولۇق ئادا قىلالمىسا ياكى چەكلەنگەن ئىشلارنى قىلىپ سالىسا ئاللاھقا تەۋبە قىلىش ۋە كەچۈرۈم سوراشقا ئالدىراش بىلەن بولىدۇ.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ** تەرجىمىسى: (پەيغەمبەرلىرىنى ئىنكار قىلغانلىقتىن ھالاک قىلىنغان) شەھەرلەرنىڭ ئاھالىسى ئىمان ئېيتقان ۋە (كۇفرىدىن، گۇناھلاردىن) ساقلانغان بولسا ئىدى، ئەلۋەتتە، ئۇلارنى ئاسمان - زېمىننىڭ پاراۋانلىقلىرىغا مۇيەسسەر قىلاتتۇق. لېكىن ئۇلار (پەيغەمبەرلەرنى) ئىنكار قىلدى، شۇڭا ئۇلارنى ئۆز قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ھالاک قىلدۇق. [سۈرە ئەئراپ 96-ئايەت].

ئاللاھ تائالا نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ دەۋىتى توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: **فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ، يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ، وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَنْبِيئٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا** تەرجىمىسى: (ئۇلارغا) ئېيتتىم: پەرۋەردىگار بىزگە تىلەڭلار، ئۇ ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، ئۇ سىلەرگە مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بېرىدۇ، سىلەرنىڭ ماللىرىڭلارنى ۋە ئوغۇللىرىڭلارنى كۆپەيتىپ بېرىدۇ. سىلەرگە باغلارنى، ئۈستەڭلارنى ئاتا قىلىدۇ. [سۈرە نۇھ 10-12-ئايەت].

ئاللاھ تائالا ھۇد ئەلەيھىسسالامنىڭ دەۋىتى توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: **وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ الْجَنَّاتِ يُدْخِلُهُمْ فِيهَا مِنْ حَيْثُ شَاءُوا** تەرجىمىسى: «ئاد قەۋمىگە ئۇلارنىڭ

قېرىندىشى ھۇدى ئەۋەتتۇق، ھۇدى ئېيتتى: «ئى قەۋمىم! ئاللاھقا ئىبادەت قىلىڭلار، سىلەرگە ئاللاھتىن باشقا مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، سىلەر (ئاللاھتىن غەيرىگە چوقۇنۇش بىلەن) پەقەت (ئاللاھقا) يالغاننى توقۇغۇچىلار سىلەر، «ئى قەۋمىم! مەن تەبلىغ ئۈچۈن سىلەردىن ئەجىر سورىمايمەن، ماڭا ئەجىر بېرىشنى پەقەت مېنى ياراتقان ئاللاھ ئۈستىگە ئالغان، سىلەر چۈشەنمەمسىلەر؟ ئى قەۋمىم! پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىدىن مەن غەپىرەت تىلەڭلار، ئاندىن ئۇنىڭغا تەۋبە قىلىڭلار، سىلەرگە ئۇ كۆپ يېغىن ياغدۇرۇپ بېرىدۇ، سىلەرگە تېخىمۇ كۈچ - قۇۋۋەت بېرىدۇ، سىلەر گۇناھقا چۆمگەن ھالدا (مېنىڭ دەۋىتىمدىن) يۈز ئۈرۈمەڭلار. [سۈرە ھۇد 50-52-ئايەت].

ئاللاھ تائالا ئەھلى كىتابلار توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: **وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ** تەرجىمىسى: ئەگەر ئۇلار تەۋراتقا، ئىنجىلغا ۋە پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن ئۇلارغا نازىل قىلىنغان باشقا كىتابلارغا ئەمەل قىلسا ئىدى، ئۇلار چوقۇم ئۈستىلىرىدىن ۋە ئاياغلىرى ئاستىدىن يېيىشەر ئىدى (يەنى ئۇلارغا ئاسمان - زېمىندىن كەڭ رىزىق بېرىلەتتى). [سۈرە مائىدە 66-ئايەت].

بەرىكەتنى كەلتۈرىدىغان تەقۋادارلىق ئەمەللىرىنىڭ ئەڭ كاتتىسى ئۇرۇغ-تۇغقانلىقنى ئۇلاش ۋە ئۇنى ئۈزۈۋەتسەن ئىبارەتتۇر. بۇ توغرىدا ئەنەس ئىبنى مالىك رەزەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ كىشى مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان دەيدۇ: **رِزىقىنىڭ كەڭرى بولۇشى ۋە ئۆمرىنىڭ ئۇزۇن بولۇشى بىلەن خۇرسەن بولۇشنى خالىغان كىشى ئۇرۇغ-تۇغقانچىلىقنى ئۇلسۇن.** [بۇخارى رىۋايىتى 2067-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 2557-ھەدىس].

شۇنىڭدەك كىشىلەر بىلەن بولغان مۇئامىلىلىرىدە ئالدامچىلىق، جازانخورلۇق قاتارلىق چەكلەنگەن ھارام ئىشلاردىن يىراق بولۇش بىلەن بولىدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **يَمْحَقُ اللَّهُ الرَّيْبَ وَيُرِيي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَتِيمٍ** تەرجىمىسى: ئاللاھ جازانىنىڭ (بەرىكىتىنى) ئۆچۈرۈۋېتىدۇ، سەدىقنىڭ (بەرىكىتىنى) زىيادە قىلىدۇ. ئاللاھ ھەربىر ناشۇكۇر (يەنى جازانىنى ھالال سانغۇچى) گۇناھكارنى دوست تۇتمايدۇ. [سۈرە بەقەرە 276-ئايەت].

مەشھۇر مۇپەسسىر شەيخ مۇھەممەد ئەمىن شەنقىتى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئاللاھ تائالانىڭ: **ئاللاھ جازانىنىڭ (بەرىكىتىنى) ئۆچۈرۈۋېتىدۇ** دېگەن ئايەتتە جازانە بىلەن بولغان مۇئامىلىنىڭ بەرىكىتىنىڭ ئۆچۈپ كېتىدىغانلىقى، مال ئىگىسىنىڭ قولىدىن مىلىنىڭ ھەممىسىنىڭ كېتىپ قالىدىغانلىقى ياكى ئۇ مىلىنىڭ بەرىكىتىدىن مەھرۇم قالىدىغانلىقى، ئۇنىڭدىن مەنپەئەتلىنەلمەيدىغانلىقى ئوچوق بايان قىلىندۇ، ئىبنى كەسىر ۋە باشقا تەپسىر شۇناس ئالىملارمۇ شۇنداق دېگەن". ["ئەزۋائۇل بايان" 1-توم 270-بەت].

ھەكىم ئىبنى ئىزام رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **ئىككى سودا قىلغۇچى ئايرىلىپ كەتمىگەن مۇددەتتە ياكى ئايرىلىپ كەتكۈچە بولغان ئارىلىقتا ئىختىيارلىق بىلەن بولىدۇ، ئۆز-ئارا راست سۆز قىلسا ئۇلارنىڭ سودىسىغا بەرىكەت بېرىلىدۇ، ئەگەر مالنىڭ ئەيىپىنى يوشۇرۇپ يالغان سۆزلىسە ئۇلارنىڭ سودىسىنىڭ بەرىكىتى ئۆچۈرۈلۈپ**

كېتىدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى 2079-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1532-ھەدىس].

ئىككىنچى ئىش: بەرىكەت ئاللاھنىڭ نېئىمەتلىرىگە شۈكۈر ئېيتىش بىلەن تەلەپ قىلىنىدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَإِذ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ** تەرجىمىسى: **ئۇز ۋاقتىدا پەرۋەردىگار ئىگىلەر: نېئىمىتىمگە شۈكۈر قىلساڭلار، (ئۇنى) تېخىمۇ زىيادە قىلىمەن، دېدى.** [سۈرە ئىبراھىم 7-ئايەت].

نېئىمەتكە شۈكۈر ئېيتىش دىل بىلەن، تىل بىلەن ۋە ئەمەلىي ھەرىكەت بىلەن بولىدۇ.

دىل بىلەن شۈكۈر ئېيتىش نېئىمەتنىڭ ئاللاھنىڭ خاس پەزىلى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىش ۋە دىلنى ئاللاھنىڭ غەيرىگە بۇرۇنۋەتمەسلىك بىلەن بولىدۇ. جاھىلىيەت دەۋرىدىكى كىشىلەر نېئىمەتنى ئاللاھ تائالانىڭ غەيرىگە نىسبەت بېرىش بىلەن كاپىر بولغان ئىدى. ئاللاھ تائالا ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى سۈپەتلەپ مۇنداق دەيدۇ: **يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ** تەرجىمىسى: **ئۇلار ئاللاھنىڭ نېئىمىتىنى تونۇيدۇ، ئاندىن (ئاللاھدىن باشقا بىرىگە ئىبادەت قىلىش بىلەن) ئۇ نېمەتلەرنى ئىنكار قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ تولىسى كاپىردۇر (يەنى كاپىر پېتىچە ئۆلىدۇ) نەھل سۈرىسى 83-ئايەت.**

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ: **ئۇلار ئاللاھنىڭ نېئىمىتىنى تونۇيدۇ، ئاندىن (ئاللاھدىن باشقا بىرىگە ئىبادەت قىلىش بىلەن) ئۇ نېئىمەتلەرنى ئىنكار قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ تولىسى كاپىردۇر (يەنى كاپىر پېتىچە ئۆلىدۇ) بۇ ئايەتنى چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دەيدۇ:** "ئۇلار ئاللاھ تائالانىڭ ئۆزلىرىگە ئاشۇ نېئىمەتلەرنى ئاتا قىلغۇچى ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ، ئاللاھ تائالا ئۇلارغا ئارتۇقچە مەرھەمەت قىلغۇچىدۇر، شۇنداق تۇرۇقلۇق ئۇلار بۇ نېئىمەتنى ئىنكار قىلىدۇ، ئاللاھ باشقا نەرسىلەرنى شېرىك قىلىپ ئىبادەت قىلىدۇ، غەلبە-نۇسرەت ۋە رىزىقنى ئاللاھنىڭ غەيرىگە نىسبەت بېرىدۇ. [تەپسىر ئىبنى كەسىر "4-توم 592-بەت]."

تىل بىلەن شۈكۈر ئېيتىش بولسا؛ بۇ نېئىمەتنى ياراتقۇچى ئاللاھ تائالاغا نىسبەت بېرىش، بۇ نېئىمەتكە ئاساسەن ئاللاھ تائالاغا ھەمدۇ-سانا ئېيتىش، ئۆزىنىڭ چارە-تەدبىرلىرى، ئەقىل-پاراسىتى ۋە كۈچ-قۇۋۋىتى قاتارلىقلار بىلەن باشقىلارغا پەخىر قىلماسلىق، مۇشۇنىڭ ھەممىسى ئاللاھنىڭ نېئىمىتى دەپ چۈشىنىشتىن ئىبارەتتۇر.

ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن شۈكۈر ئېيتىش بولسا، بۇ نېئىمەتلەرنى ئاللاھ تائالا چەكلىگەن ۋە ھارام قىلغان يوللارغا سەرىپ قىلماسلىق بىلەن بولىدۇ.

ئاللاھ تائالا ئۇ كىشىگە خەير-ئېھسان قىلغاندەك، باشقىلارغا خەير-ئېھسان قىلىشمۇ ئەزالىرى-ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن شۈكۈر ئېيتىشنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ. باشقىلارغا خەير-ئېھسان قىلىش ئاللاھنىڭ يەنىمۇ كۆپ ئېھسان قىلىشىغا ئېرىشىشنىڭ يولىدۇر. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ** تەرجىمىسى: **ياخشى ئىش قىلغۇچى پەقەت ياخشى مۇكاپاتقا ئېرىشىدۇ.** [سۈرە رەھمان 60-ئايەت].

ئۈچىنچى ئىش: مۇشۇ نېئىمەتلەردىن بىرەرنى ئىشلەتكەندە يەنى يىمەك يېگەندە، ئىچىملىك ئىچكەندە، ئۆيگە كىرگەندە ۋە

شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلاردا بىسىملا بىلەن باشلىغاندەك ئىسلامى ئەدەبلەرگىمۇ ئەمەل قىلىش كېرەك بولىدۇ.

جابر ئىبنى ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ كىشى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان دەيدۇ: ئىنسان ئۆيىگە كىرگەندە، يىمەك يېگەندە ئاللاھنى زىكر قىلسا، شەيتان ئەگەشكۈچىلىرىگە: سىلەرگە بۇ ئۆيدە قونۇش يوق ۋە كەچلىك يىمەك يوق دەيدۇ، ئەگەر ئۆيىگە كىرگەندە ئاللاھنى زىكر قىلمىسا شەيتان ئەگەشكۈچىلىرىگە: بۇ كېچە قوندىغان جاي تاپتىڭلار دەيدۇ، يىمەك يېگەندە ئاللاھنى زىكر قىلمىسا: بۇ كېچە قوندىغان جاي ۋە كەچلىك يىمەك تاپتىڭلار دەيدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى 2018-ھەدىس].

شۇنىڭدەك يىمەكنى ئايرىم-ئايرىم يېمەستىن كۆپچىلىك بىرگە يېسە، يىمەك-ئىچمەكنى ئىسراپ قىلمىسا يەنە چەكتىن ئاشۇرۇۋەتمەستىن ۋە بەك ئازلىتىۋەتمەستىن ھاجەت مىقدارى قىلسا بۇنىڭدىمۇ بەرىكەت بولىدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَأْتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذِرْ تَبَذِيرًا ، إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ، وَإِمَّا تَعْرِضْ عَنَّهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ، وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا** تەرجىمىسى: **تۇغقانغا، مىسكىنگە، ئىبىن - سەبىلگە (خەيرى - ساخاۋەتتىن) ھەققىنى بەرگىن، (پۇل - مېلىڭنى ناتوغرا يوللارغا) ئىسراپ قىلمىغىن، ئىسراپ قىلغۇچىلار ھەقىقەتەن شەيتانلارنىڭ قېرىنداشلىرىدۇر، شەيتان پەرۋەردىگارم تولىمۇ كۇفرانى نېمەت قىلغان ئىدى، ئەگەر سەن پەرۋەردىگارڭدىن كۈتۈۋاتقان مەرھەمەت نازىل بولغاندىن كېيىن، ئاندىن ئۇلارغا خەيرى - ساخاۋەت قىلماقچى بولساڭ (يەنى قولۇڭدا ئۇلارغا بېرىدىغان بىر نەرسە بولمىسا)، ئۇلارغا چىرايلىق گەپ قىلغىن، قولۇڭنى بوينۇڭغا باغلىۋالمىغىن (يەنى بېخىللىق قىلمىغىن)، قولۇڭنى تولىمۇ ئېچىپمۇۋەتمىگىن (يەنى ئىسراپ قىلمىغىن)، (ئۇنداق قىلساڭ پۇلسىز قېلىپ) مالا مەتكە، پۇشايمانغا قالسىەن. [سۈرە ئىسرا 26-27-28-29-ئايەتلەر].**

مۇسۇلمان ھەر ۋاقىت پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننىتىگە ئەگىشىشكە، ئۇنىڭ ئۈممىتىگە تەلىم بەرگەن ئۆزى بىلەن، ئائىلىسى بىلەن ۋە مال-مۈلكى بىلەن مۇئامىلە قىلىشتىكى ئەدەپلىرىگە ئەگىشىشكە ھېرىسمەن بولىشى كېرەك.

بۇ توغرىدا ئەڭ مەنبەئەتلىك ۋە ئۈگىنىش ئاسان بولغان ئەسەر ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھنىڭ: "ياخشىلار باغچىسى" ناملىق كىتابىدۇر.

مۇسۇلمان كىشى ئەتتىگەتلىك-كەچلىك زىكىرلەر، ئۇخلاشتىن ئىلگىرىكى زىكىرلەر ۋە باشقا شەرىئەت كۆرسەتكەن تۈرلۈك زىكىرلەرنى ئوقۇشنى ئۆزىگە ئادەت قىلىشى كېرەك.

مۇسۇلمان ئۆزى، ئەھلى ۋە ماللىرىنى مۇھاپىزەت قىلىشتا پايدىلىق بولغان كىتابلاردىن سۈننەت بولغان دۇئا ۋە زىكىرلەرنى ئۈگىنىشى كېرەك، ئۇ كىتابلارنىڭ ئەڭ ئىخچام، پايدىلىق بولغىنى، شەيخ سەئىد ئىبنى ئەلى ئىبنى ۋەھب قەھتانىنىڭ: "قۇرئان-ھەدىستىن ئېلىنغان زىكىرلەردىن ئىبارەت بولغان "ھىسنۇل مۇسلىم" ناملىق كىتابچىسىدۇر.

خۇلاسە: مۇسۇلمان تەقۋادارلىق بىلەن بەرىكەتنى ھاسىل قىلىدۇ، تەقۋادارلىق دېگەن، چەكلەنگەن ئىشلارنى تەرك قىلىش، بۇيرىغان ئىشلارنى كۈچىنىڭ يېتىشىچە ئادا قىلىشقا تېرىشىش، خاتالىقلىرى ئۈچۈن تەۋبە-ئىستىغپار ئېيتىش، بارلىق ئەھۋاللىرىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئەگىشىش بىلەن بولىدۇ.

بۇ ھەقتە تېخىمۇ كۆپ مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئۈچۈن: "مۇسۇلمان ھاياتىدىكى بەرىكەتنىڭ سەۋەبلىرى" ناملىق ئەسەرگە قارالسۇن.

[/http://www.alukah.net/sharia/0/44260](http://www.alukah.net/sharia/0/44260)

بەرىكەتنى قانداق قىلغاندا ھاسىل قىلغىلى بولىدىغانلىق توغرىسىدا بۇ ئۇلىنىشتىن پايدىلىنىش مۇمكىن. :

<http://www.saaaid.net/Doat/yahia/118.htm>

ئاللاھ تائالادىن سىز ۋە بىزنى بەرىكەتكە مۇۋەپپەقىيەت قىلىشىنى ۋە ھەممىمىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىشىنى سورايمىز.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.